

ALENA PROKOPOVÁ / 7. 6. 2017

Skokan

Režisér Petr Václav zve diváky prostřednictvím romského hrdiny na letní road movie napříč Evropou.

Petr Václav je prakticky jediným českým filmařem, který se dlouhodobě soustřeďuje na otázku menšin v české společnosti. Vedle půlhodinového dokumentu *CuĎc sĕng o Ubitovna*, věnujícího se vietnamské komunitě, natočil hrané snímky *Marian*, *Cesta ven* a *Nikdy nejsme sami*, ve kterých silně rezonovala romská problematika. K té se hlásí i Václavovo nové dílo – road movie *Skokan*, která vypráví o putování romského mladého muže za štěstím.

„Pohádka s dokumentárními rysy či snad dokument s rysy pohádky“ – tak stanovuje charakter svého snímku scenárista a režisér, který stále zřetelněji směřuje k představě evropského maistreamového artu. Otevřeně vstřícný postoj vůči většinovému publiku naznačuje už „letní“ marketing, který premiérově vyprovází *Skokana* pár dní před začátkem kalendářního léta do českých kin. *Skokan* tak mimoděk naznačuje i to, že se i u nás zabydlela praktika oslovovat diváky během dovolenkových měsíců lehčím filmovým zbožím nejen zahraniční, ale i domácí produkce.

Východisko *Skokana* ovšem působí jako základ „vážného“ díla zkoumajícího sociální drama jedince uvězněného ve stereotypch většinové společnosti. Zatímco *Cesta ven* sledovala osudy mladé romské ženy a postavy filmu *Nikdy nejsme sami* směřovaly k představě kolektivního portrétu skupinky vesnických sousedů, hrdinou *Skokana* je mladý romský recidivista Julius, kterého po propuštění z vězení zaujme náhodně zhlédnutý televizí šot o jakémsi outsiderovi, který se stal hvězdou na filmovém festivalu v Cannes.

Přestože motivací k Juliově putování je touha zazářit „v Kánu“, důležitější než cíl se ukazuje samotná cesta. Petr Václav tak odkazuje k „poutnické“ literatuře, podle svých slov zvláště ke dvěma francouzským románům 18. století – *Jakubu Fatalistovi* a

Candideovi. Vyprávění o *Skokanovi* však nabízí vlastně tradiční příběh o „hloupém Honzovi“, který se k vysněnému štěstí propracovává spíše prostřednictvím náhod a dobrého srdce než díky racionálního plánu.

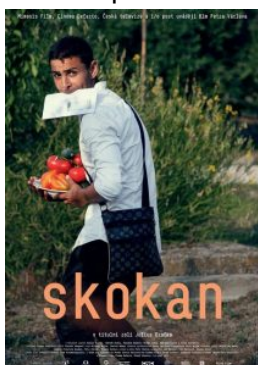
Podobně jako ve svých dvou předchozích „romských“ filmech Petr Václav vypráví příběh o hledání, během kterého si hrdina toužící po prvoplánovém štěstí v boji s rozličnými protivenstvími mimoděk buduje vlastní integritu.

Recidivista Julius je tak sice silně „provinilým“ hrdinou (během své cesty si neváhá přilepšovat krádežemi), má však energii změnit svůj život – opustit romské sociální ghetto a vydat se na cestu napříč Evropou. Většinou se pohybuje stopem, pokouší se zpívat, a ze snobských Cannes se tak kupodivu dostává do přístavního Janova a nakonec do Říma. Z naivní cesty za slávou se totiž nakonec vyvine mise na záchranu ženy, kterou Julius miluje, přestože je prostitutka a odmítá ho. Motiv, který zarezoval už v předchozím Václavově filmu prostřednictvím dvou romských postav – majitele bordelu Milana a jeho zaměstnankyně Sylvu –, je ve *Skokanovi* rozvinut do podoby svérázné vztahové romance. Ta zastiňuje i obvyklé režisérové snahy o kritické uchopení sociálního tématu.

Zmíněný „letní“ charakter filmu stanovuje i epizodická stavba, záliba v proměnlivých atmosférách míjející krajiny, důraz na hrdinova pěvecká vystoupení i samotný motiv „výletu k moři“. Tam se kromě hrdinů samozřejmě podíval i „vnitrozemský“ natáčecí štáb. V tom *Skokan* připomíná stejně vypravěčsky rozvolněné *Prázdniny v Provence*. Podobně jako (kritikou odmítnutý) exces Vladimíra Michálka, také *Skokan* se částečně opírá o improvizaci. Navíc využívá i stejných neherců jako oba Václavovy předchozí filmy: Klaudia Dudová (které *Cesta ven* vynesla Českého lva), Zdeněk Godla (*Cesta ven*, *Nikdy nejsme sami*) nebo Milan Cifra (*Marian*, *Cesta ven*) ovšem ve *Skokanovi* jen doplňují hlavního představitele Julia Oračku, jehož vlastní životní příběh se úzce proplétá s příběhem filmového hrdiny. Roma, který už hrál menší roli feťáka v *Cestě ven*, nespojuje s jeho postavou jen stejné jméno, ale i osud opakovaně trestaného delikventa, takže na plátně částečně zprostředkovává divákům i vlastní životní příběh.

Produkce Oračku kvůli natáčení dokonce dostala z vězení na podmíněčné propuštění v polovině trestu, který nastoupil bezprostředně po natáčení *Cesty ven*. Petr Václav chtěl, aby práce na filmu umožnila Oračkovi návrat na svobodu a nový start, což se

ovšem splnilo jen částečně. Vedlejší, „charitativní“ cíl nového filmu Petra Václava tak sice naplněn nebyl, což ovšem nic nemění na tom, že film jako nosič zájmu o sociálně slabé spoluobčany nevyužívá jen dokumentaristka Helena Třeštíková.

Skokan (ČR – Francie 2017), scénář a režie: Petr Václav, kamera:

Štěpán Kučera, Priscila Guedesová, Petr Václav, střih: Florent Mangeot, kostýmy Tereza Kučerová, hrají: Julius Oračko, Kaludia Dudová, Zdeněk Godla, Karidja Touréová, Julia Artamonová, Milan Cifra, Gigio Suffre, Maurizio Bucci a další. Pilot Film, 94 min. Premiéra: 8. 6. 2017.